

Planändringsområde mellan Herrgårdsbackvägen och riksväg 8 – Dagvattenutredning

Datum: 15.2.2023

Skriven av: L. Lahti

Innehåll

Utgångspunkter för dagvattenutredningen:	1
Nuvarande situation:	1
Plan:	3

Bilagekartor: S1 Plankarta

Utgångspunkter för dagvattenutredningen:

Korsholms kommun planlägger ett kvartersområde för affärsbyggnader (KL) och servicebyggnader (P) norr om riksväg 8 vid Herrgårdsbackvägens nuvarande anslutning. Planeringsområdet utgör en del av Kvevlax tätort. Största delen av dagvattnet från området rinner via diken genom planändringsområdet till Finnbäcken, som rinner söder om tätorten.

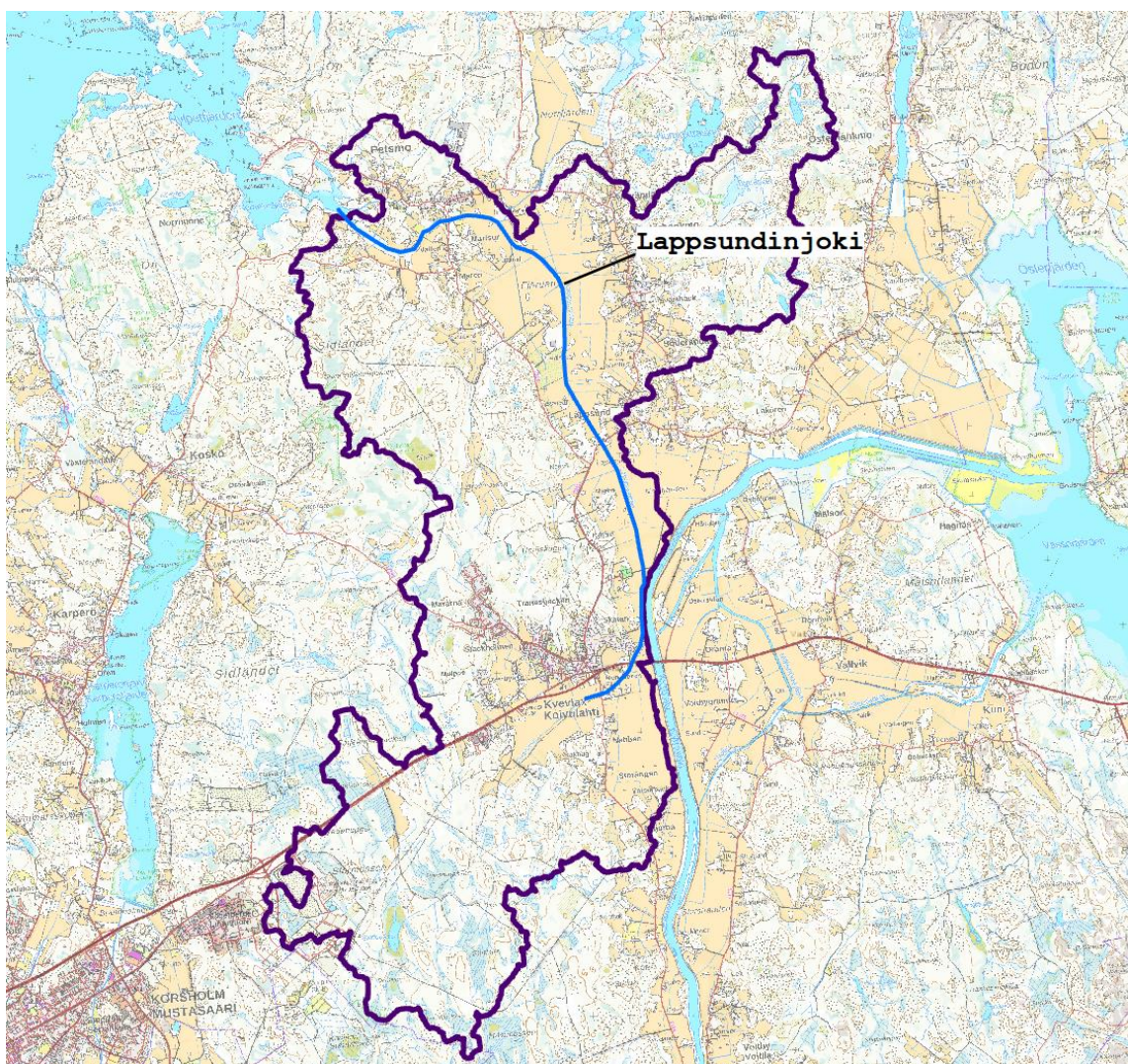
För Kvevlaxområdet har det tidigare gjorts dagvattenutredningar (*Koivulahden hulevesien hallintasuunnitelma (Plan för dagvattenhantering i Kvevlax) Ramboll 2018; Koivulahden osayleiskaavan hulevesiselvitys (Dagvattenutredning för Kvevlax delgeneralplan) FCG 2020*). I dem har man lyft fram problemställningen på avledningsrutterna för vattnet från området och det har presenterats allmänna mål för dagvattenhanteringen i Kvevlax tätortsområde.

I den här utredningen har behovet av dagvattenhantering på planändringsområdet mellan Herrgårdsbackvägen och riksväg 8 granskats med beaktande av ovan nämnda ramvillkor och tidigare dagvattenutredningar.

Nuvarande situation:

Genom planeringsområdet leder två betydande diken, som avleder vattnet från Kvevlax tätortsområde till Finnbäcken. Planändringsområdet är sista delen av det här dikessystemet genom tätorten innan vattnet rinner under riksväg 8 till åkerområdet söder om tätorten och ut i Finnbäcken. Längre nedströms övergår Finnbäcken i Lappsundsån.

Lappsundsåns avrinningsområde omfattar totalt 54 km² (figur 1) varav cirka 7 % är klassificerat som bostads-, industri- och trafikområde. Resten av avrinningsområdet är framför allt åker eller skog. Finnbäckens avrinningsområde omfattar cirka 2/5 av Lappsundsåns avrinningsområde. Finnbäcken är en bifåra som tidigare har runnit ut i Kyro älv. På motsvarande sätt har Lappsundsån tidigare utgjort en gren av Kyro älv. Till följd av åtgärder som vidtogs på 1970–80-talet för att valla in och skydda Kyro älvs nedre lopp mot översvämningar har Finnbäcken vänts så att den rinner direkt ut i Lappsundsån och inte mera står i förbindelse med Kyro älv. Från Kyro älv har det dock dragits ett litet lågvattensrör till Lappsundsån, uppenbarligen för att upprätthålla en liten basvattenföring i Lappsundsån också under torrare perioder.

Figur 1. Lappsundsåns avrinningsområde (54 km²).

Avrinningsområdet (A) för det östliga diket genom planändringsområdet är cirka 0,35 km² och för det västliga diket 4,8 km² (se bilagekarta S1). Vid planeringsområdet rinner två separata grenar samman med det västliga diket: den ena från norr (A = 3,2 km²) och den andra längs riksväg 8 från väster (A = 1,6 km²). Från planeringsområdet rinner dikena genom trummor under riksväg 8 till åkerområdet söder om tätortsområdet och ut i Finnbäcken.

I de tidigare utredningarna har det konstaterats att dikena uppströms från planändringsområdet är i delvis dåligt skick och det har noterats tydliga problem med områdets grundläggande dränering. Vid terränggranskningar i samband med nyssnämnda utredningar har det noterats att dikena ställvis är igenvuxna, trummorna har dålig lutning, de är igenslammade eller syns inte under vattnet.

Trummorna under riksväg 8 (den västra 1600 B, den östra 800 B) har fotograferats i samband med grundförbättringen av Kvevixvägen för 2–3 år sedan. Trummornas skick kontrollerades inte i samband med det här arbetet, men på planeringsmötet kom man ihåg att de var i gott skick baserat på de tidigare fotograferingarna. Dikena som fortsätter från trummorna genom åkerslätten verkar däremot vara igenslammade, speciellt i den första delen efter riksvägen, enligt mätningar som gjordes i samband med utredningen 2018.

Plan:

Det främsta syftet med dagvattenhanteringen på planeringsområdet är att på ett kontrollerat sätt få vattnet i diken som rinner genom planområdet att fortsätta vidare så att

- a) ändringarna inte orsakar olägenheter för dikenas funktion i diken uppströms från området. Tvärtom borde flyttning och rensning av diken samt förnyelse av trummorna förbättra situationen också i diken uppströms
- b) diken som blir kvar på planeringsområdet inte ska medföra några olägenheter för dräneringen av planområdet

I princip är den bästa lösningen att diken hålls öppna och går så rakt som möjligt genom planeringsområdet. Det rekommenderas speciellt att det västra diket, som har betydligt större avrinningsområde, ska gå så rakt som möjligt genom området. Genom att bevara diken öppna och så raka som möjligt undviks framför allt problem i diken uppströms, då vattnet vid översvämningstider har utrymme att breda ut sig fritt i diken och då det inte har gjorts extra omvägar för diken, eftersom sådana försämrar deras längd lutning.

Strömningsrutten vidare från planeringsområdet fortsätter rakt och tydligt mot Finnbäcken. Det rekommenderas dock att diken söder om riksväg 8 ska rensas så att sedimenterad fast substans på botten av diken avlägsnas och onödig växtlighet, som kan få diken att täppas till, röjs bort. Det rekommenderas dessutom att skicket på trummorna under riksväg 8 ska kontrolleras i samband med den fortsatta planeringen av vägområdet.

Det anses inte finnas något behov av särskild fördröjning av dagvatten på planeringsområdet. Det här motiveras med att Kvevlax tätortsområde har ytterst liten inverkan på översvämningssituationen vid Lappsundsån på vårar och höstar, eftersom:

- a) Tätortsområdet utgör bara en bråkdel av hela Lappsundsåns avrinningsområde
- b) Avrinningens uppkomst följer en helt annan dynamik på tätortsområdet än på övriga delar av avrinningsområdet

På Finnbäckens och Lappsundsåns stora skogs- och jordbruksdominerade avrinningsområden uppkommer de största vattenföringarna och översvämningssituationerna i samband med snösmältningen på våren eller under perioder med långvariga regn. Då uppkommer avrinning jämnt överallt på byggda områden samt områden i naturtillstånd på avrinningsområdet. Vattenföringarna som uppkommer på byggda områden vid snösmältningen på våren samt vid långvariga regnperioder är dock typiskt så små att det egentligen inte går att begränsa dem med hjälp av fastighetsvisa fördröjningssystem.

Däremot på sommaren, då sannolikheten för kortvariga störtregn är som störst, är Finnbäcken och Lappsundsån vanligen som torrast och har alltså gott om utrymme att ta emot vattenföringarna från de byggda områdena. Därför anses det inte vara nödvändigt att anlägga fördröjning av dagvatten vid fastigheterna på planeringsområdet.